

8. B Ö L Ü M

Maluliyet Değerlendirmesinde Psikiyatri Konsültasyonunun Önemi: 2 Olgu Sunumu

Ömer Faruk GEVŞEMEZOĞLU¹

Merve ÜNAL²

Abdullah ÇINAR³

Gürsel ÇETİN⁴

Giriş

Adli Tıp uygulamalarında, trafik kazalarının da içinde olduğu travmaya bağlı yaralanmalara oldukça sık rastlanılmaktadır (1). Bu yaralanmalar sonucu sağlığı bozulan kişilerde meydana gelen zararlar için ceza davalarının yanı sıra maddi ve manevi tazminat davaları da açlabilmektedir (2).

Maluliyet raporlarının düzenlenmesi Adli Tıp uygulamalarının önemli bir alanı olup tazminat davalarında Adli Tıp uzmanlarından başta maluliyet oranı ve iyileşme süresi olmak üzere çeşitli hususlarda rapor düzenlemeleri istenmektedir (2).

Travma mağdurlarında meydana gelen yaralanmaların adli tıbbi yönden değerlendirilmesi, travmanın bireyde meydana getirdiği zararın ve bu zararın ağırlık derecesinin ortaya konması açısından önemlidir. Bu değerlendirmeler yapılırken travma sonucu ortaya çıkabilecek ruhsal sorunlar da oluşabileceği unutulmamalıdır (3).

Maruz kalınan travma sonrasında bireyde fiziksel zararlar meydana gelebileceği gibi ruhsal açıdan desteklenmesi gereken tablolar da ortaya

çıkabilmektedir (4,5,6). Bazı olgularda fiziksel etkilenmenin aksine, psikiyatrik belirtilerin çok daha belirgin olabildiği ve bu belirtilerin uzun süre devamlılık gösterebileceği de tıbben bilinmektedir (3,4,7,8,9). Maruz kalınan bir travma herkeste ruhsal etkilenmeye veya aynı ağırlıkta/özelliğe ruhsal etkilere neden olmayacaktır. Yaşanılan travmatik olayın ruh sağlığını bozup bozmamasını belirleyecek olan birçok faktör olabilir ancak bunlar vakaya özel konulardır ve genelleme yapılmamalıdır (4,10).

Travmatik olayların fiziki bulguların ötesinde yol açtığı psikolojik sorunlar ise akut stres bozukluğu (ASB), travma sonrası stres bozukluğu (TSSB), travmatik ve patolojik yas, disosiyatif bozukluklar, anksiyete, panik bozukluk, fobiler, obsesif kompulsif bozukluk, depresyon, bipolar bozukluk, psikotik bozukluklar, psikosomatik bozukluklar, alkol madde bağımlılığı, uyku bozuklukları, yeme bozuklukları şeklinde çok geniş bir yelpazede sıralanabilir (10,11). Adli yönü bulunan travmatik olaylar sonrası ise daha çok ASB ve TSSB ön plana çıkmaktadır (4,12,13).

¹ Uzm. Dr., Adli Tıp Kurumu Bayburt Adli Tıp Şube Müdürlüğü, o.gevsemez@gmail.com

² Uzm. Öğr. Dr., İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Adli Tıp AD, merveulku15@hotmail.com

³ Uzm. Dr., Adli Tıp Kurumu Bingöl Adli Tıp Şube Müdürlüğü, dr.abdullahcinar@hotmail.com

⁴ Prof. Dr. İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Adli Tıp AD., drgurselcetin@gmail.com

Maluliyet değerlendirmeleri için adli olgularda sistematik ve multidisipliner bir yaklaşım sergilenmeli, fiziki travmayla ilgili klinik branşlardan istenecek konsültasyonlar ile yetinilmeyip ruhsal şikâyet ve/veya bulgu saptanması halinde Psikiyatri konsültasyonu istenmelidir. Ayrıca bu tür olgularda; tıbbi özgeçmişlerinin ve daha önce herhangi bir ruhsal bozukluğunun olup olmadığına dair tıbbi verilerin elde edilmesi daha sağlıklı bir değerlendirme yapılmasını sağlayacaktır.

Maluliyet raporu hazırlayan ve bilirkişilik görevini yürüten adli tıp uzmanlarının, maruz kalınan travma sonrasında meydana gelebilecek ruhsal sorunlar açısından değerlendirme yapmasını ve ayrıca ruhsal şikâyet ve/veya bulgu olması halinde Psikiyatri konsültasyonu istemesini önermekteyiz.

Kaynaklar

1. Arslan MM, Eren A, Çekin N. Adana'da İş Kazalarına Bağlı Ölümler. *Turkiye Klinikleri J Foren Med* 2009;6(2):60-4.
2. Eşiyok B, Korkusuz İ. Yaşlılarda Travmaya Bağlı Maluliyet. *Turkish Journal of Geriatrics* 2006; 9(4):213-217.
3. Breslau N. The Epidemiology of posttraumatic stress disorder: what is the extent of the problem?. *J Clin Psychiatry* 2001; 62(Suppl 17):16-22.
4. İsmail Özgür, C. A. N., et al. "Travma Mağdurlarında Ruhsal Travma Bulguları.
5. Balcı Y, Çolak B, Gürpınar K, Anolay NN. Türk Ceza Kanunu'nda Tanımlanan Yaralama Suçlarının Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi Rehberi, 2019.
6. Karakaya I, Çolak B. Posttraumatic Stres Disorder in Children and Adolescents and Evaluation in Forensic Medicine. *Bull Leg Med.* 2007;12(2):82-87.
7. Fincancı ŞK. İnsan hakları ihlalleri. Koç S, Can M, editörler. Birinci Basamakta Adli Tıp Kitabı içinde. I. Baskı. İstanbul: İstanbul Tabip Odası Yayını; 2010; s. 278-286.
8. Ergonen AT, Ozdemir MH, Demiroglu UZ, Can İÖ, Kavaklı U. Medicolegal assessments of the female victims of domestic violence, A Ten Year Experience. MAFS 2009 – 4th Mediterranean Academy of Forensic Sciences Meeting. Antalya: Özet Bildiri Kitabı; 2009; s.43.
9. Johansen VA, Wahl AK, Eilertsen DE, Weisaeth L. Prevalence and predictors of post-traumatic stress disorder (PTSD) in physically injured victims of non-domestic violence. A longitudinal study. *Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiology* 2007; 42:583-593.
10. KARAMAN, Hakan. "Adli Psikotravmatoloji." *Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi* 5.2: 103-113.
11. Özen, Y. *Travmatik Ben*. İstanbul: Çınaraltı Yayıncılık 2018.
12. Özaltın M, Kapatanoğlu C, Aksaray G. Motorlu araç kazalarından sonra görülen akut stres bozukluğu ve travma sonrası stres bozukluğu. *Türk Psikiyatri Dergisi* 2004; 15:16-25.
13. Frans O, Rimmö PA, Aberg L, Fredrikson M. Trauma exposure and post-traumatic stress disorder in the general population. *Acta Psychiatr Scand* 2005; 111:291-299.
14. Tennant C. Psychological trauma: psychiatry and the law in conflict. *Aust N Z J Psychiatry* 2004; 38:344-347.
15. Demiroğlu UZ, Can İÖ, Köker M, Salacın S. The importance of psychological trauma assessment in forensic cases. *International Psychological Trauma Meetings*. İstanbul: Özet Kitabı; 2005; s.182-183.
16. Bryant RA, O'Donnell ML, Creamer M, McFarlane AC, Clark CR, Silove D. The psychiatric sequelae of traumatic injury. *Am J Psychiatry* 2010; 167:312-320.
17. Kunst MJ. Employment status and posttraumatic stress disorder following compensation seeking in victims of violence. *J Interpers Violence* 2011; 26:377-393.
18. Rosen GM, Powel JE. Use of a symptom validity test in the forensic assessment of posttraumatic stress disorder. *J Anxiety Disord* 2003; 17:361-7.
19. Oral, G. Yeni Türk Ceza Kanunu ve Ruhsal Travma. Yeni Yasalar Çerçevesinde Hekimlerin Hukuki ve Ceza Sorumluluğu, Tıbbi Malpraktis ve Adli Raporların Düzenlenmesi. İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Sempozyum Dizisi No: 48; 2006; s. 118-126.
20. Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespit İşlemleri Yönetmeliği. Resmi Gazete. Tarih: 11/10/2008 Sayı:27021.
21. Maluliyet Tespit İşlemleri Yönetmeliği. Resmi Gazete. Tarih:3/8/2013 Sayı:28727.
22. Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik. Kurum ve Kuruluş Yönetmeliği (Özürlüler İdaresi Başkanlığı) Resmi Gazete Tarihi:16.07.2006 Sayısı: 26230.
23. Erişkinler İçin Engellilik Değerlendirmesi Hakkında Yönetmelik. T.C. Resmi Gazete, 30692, 20 Şubat 2019.
24. Şener MT, Kök AN. Consultation in The Practice of Forensic Medicine. *Bull Leg Med.* 2011;16(3):77-80.
25. Johansen VA, Wahl AK, Eilertsen DE, Hanestad BR, Weisaeth L. Acute psychological reactions in assault victims of non-domestic violence: peritraumatic dissociation, post-traumatic stress disorder, anxiety and depression. *Nordic Journal of Psychiatry* 2006; 60:452-462.
26. O'Donnell ML, Alkemade N, Creamer MC, et al. The long-term psychiatric sequelae of severe injury: a 6-year follow-up study. *J Clin Psychiatry* 2016;77(4):e473-e479.
27. Şener, M., Şahingöz, S., Yücel, A., & Güleç, M. (2014). Fiziksel Travmalara Bağlı Gelişen Psikopatolojiler ve Adli Değerlendirmede Önemi. *Adli Tıp Dergisi*, 28(2), 108-114.
28. Saygılı Ç, Ak S, Cantürk G. What Is The Level of Forensic Psychiatry Knowledge Among Psychiatrists in Turkey? "In Your Opinion, Should Forensic Psychiatry Be a Subspecialty?" *Bull Leg Med.* 2019; 24 (1):1-8.